

Београд сматра да присуство косовских царинника излази из оквира плана Бан Ки Муна у шест тачака, у којем се поред осталог наводи да ће на прелазе 1 и 31 бити враћени „међународни царинници”

Присуство локалних царинника и пограничних полицајаца на прелазима на Јарињу и Брњаку је симболично, јер оперативни део посла обавља Еулекс, рекао је јуче портпарол Еулкса Николас Хотон. У делу те „симболике”, локалним царинницима допремљеним хеликоптерима Еулкса, главна је разлика између садашњег режима на два прелаза на северу Косова у односу на период до 25. јула. То је, заправо, она „разлика” која смета званичном Београду у читавом плану поновног успостављања цивилне контроле на прелазима 1 и 31, које је од 25. јула до јуче „држао” Кфор.

До покушаја привремених власти Приштине у јулу да преузму контролу над севером Косова, о чему Еулекс, како све време тврде његови представници, није био информисан, на ова два административна прелаза били су царинници и полиција Еулкса и припадници Косовске полицијске службе.

Званичан Београд сматра да присуство косовских царинника излази из оквира плана Бан Ки Муна у шест тачака, у којем се поред осталог наводи да ће на прелазе 1 и 31 бити враћени „међународни царинници”. Изјавама попут ове Николаса Хотона, међутим, званичници Еулкса очигледно сматрају да се у план генералног секретара СБ УН уклапа замисао да царинници Еулкса буду оперативци, а косовски царинници – симболика. Треба напоменути и да Приштина никада није прихватила план Бан Ки Муна, иако га је једногласно усвојио Савет безбедности.

Заменик премијера и министар унутрашњих послова Србије Ивица Дачић рекао је јуче да присуство косовских царинника на административним прелазима Јариње и Брњак представља злоупотребу договора који је постигнут 2. септембра о прихватању царинског печата. Претходно је портпаролка у Европској комисији Маја Коцијанчич изјавила у Бриселу да „Еулекс почиње да спроводи договор постигнут у дијалогу (Београд–Приштина), уз ’услуге добре воље’ ЕУ, о царинском печату” и да се тиме примењује „примерен царински систем” на Косову као „јединственој царинској области”.

Портпаролка високе представнице ЕУ Кетрин Ештон је нагласила, преноси Бета, да је договор о царинском печату „био последњи елемент који је недостајао да се поново стави на снагу примерен царински систем, будући да је Косово од 2000. године једна царинска област”. Она је рекла да је „одсуство ваљаног царинског система омогућило неометане незаконите послове, посебно, али не и искључиво на северу Косова”.

Друга разлика у односу на период од пре 25. јула, која ће тек у наредном периоду доћи до изражаја, јесте то што је намера садашњих цивилних контролора да и на ова два прелаза успоставе режим какав постоји на остала четири на административној линији између Косова и Метохије и централне Србије (Мучибаба, Прешево, Мердаре и Медвеђа), односно да успоставе онакву контролу каква је постојала до 2008. године, када су ова два прелаза спаљена после једнострано проглашене независности Косова.

Поред техничких немогућности, Еулекс царина, која је заменила Унмикову службу, на ова два прелаза у последње две и по године није имала ни формалне услове за царинску контролу (јер није било јединствено прихваћеног царинског печата) каква постоји на другим прелазима где оперативне послове обавља косовска царина и полиција, а припадници Еулекса су само „присутни”, као надзор. На тим прелазима, иначе, све изгледа и много „озбиљније” – ту су царински терминали, ветеринарска инспекција, осигуравајуће куће, банковни терминали, шпедитери. Цариници Еулекса који су били на Јарињу и Брњаку до 25. јула, могли су само да саветују свима који прелазе код њих, да комерцијалну робу царине на најближем терминалу – у јужној Митровици (ако желе „чисте папире”). Резултат ове акције био је да се од 70 до 80 одсто камиона са ова два прелаза пријављивало на тај терминал, казала је пре неколико месеци за „Политику” портпаролка Еулекса Ирина Гудељевић.

Према новом режиму царинске контроле на два прелаза на северу, акцизна роба (нафта и нафтни деривати, цигарете и друго) биће упућивани на прелаз Мердаре. На Јарињу ће, како је и најавила министарка за трговину и индустрију у привременој косовској влади Мимоза Кусари-Љиља, бити обављан само надзор прелаза док се не створе технички услови за царинење робе, а прелаз Брњак биће отворен само за неакцизну робу.

Новац наплаћен за царинско-акцизну робу на свим косовским царинским терминалима одлазио је у косовски консолидовани буџет, који је под контролом владе у Приштини, а који је намењен локалним самоуправама. Из овог буџета је за четири општине севера Косова било планирано око 11 милиона евра ове године. Према неким врло грубим проценама, рачуна се да је вредност царинско-акцизне наплате која се утаји на северу

Косова око четири милиона евра на годишњем нивоу.

На питање у који ће буџет ићи приходи од царина, Маја Коцијанчич је јуче узвратила: „Треба да то проверимо”. „Косово је од 2000. једна царинска област и тако се према њој и поступа”, додала је.

Ивица Дачић, пак, каже да је Србија предложила Европској унији да се не ради на овај једностраној чин, као и да је спремна да разговара о томе, али нико није покренуо ту тему. Према његовим речима, није се разговарало коме иду приходи од царине као и ко ће бити на административним прелазима.

Дачић је рекао, преноси Танјуг, и да су приштинске власти једностраном акцијом изазвале напетост како би симболички из својих унутрашњих интереса представили да се царина Косова налази на административној линији. „То личи на велику бајку, представу (...) јер имате ситуацију да цариник мора хеликоптером да долази на административну линију”, рекао је он. Дачић сматра да то уопште не може да опстане у реалном животу, а навео је и да је Београд спреман да разговара о решавању свих проблема.

Шеф делегације ЕУ у Србији Венсан Дежер, међутим, изјавио је јуче да нема разлога да се административни прелази Брњак и Јариње третирају на другачији начин у односу на остале прелазе на КиМ, па и на њима треба да буду албански цариници. „Решење је да цариници Еулекса управљају и доносе одлуке на тим прелазима, а као и на свим осталим прелазима, и на овим треба да буду албански цариници”, рекао је Дежер а преноси Танјуг.

Дачић и Дежер као, уосталом, и Београд и Брисел очигледно имају супротстављене погледе на проблем присуства косовских цариника на прелазима 1 и 31, односно реч је о питању са политичким предзнаком – ко има моћ да наметне решење. За сада је, извесно, Брисел у предности, макар то и служило ономе што Дачић каже – да Приштина може да каже да има контролу над целим Косовом (или, да би се, према неким другим интерпретацијама, чвршћом контролом на Брњаку и Јарињу спречила било каква помисао на поделу Косова). Београду остаје да проба да дипломатским акцијама утиче на Кетрин Ештон, која је на врху ланца командовања Еулексом, да обустави или измени део плана који од јуче мисија ЕУ спроводи на северу Косова.

(Политика)